

СТАНОВИЩЕ

за докторската дисертация на тема: *"Гражданска активност в социалните онлайн мрежи"* на Елена Гришева Димитрова за присъждане на образователната и научна степен „доктор”, СУ"Св.Климент Охридски" ФЖМК, катедра "История и теория на журналистиката".

Професионално направление 3.5.Обществени комуникации и информационни науки (Медии и социална промяна)

Научен ръководител: доц. д-р Светлозар Кирилов

Автор на становището: проф.д-р Маргарита Пешева, преподавател в УниБИТ.

Основание: член на научно жури, съгласно Заповед №ВД38-141/19.03.2020г. и Решение на ФС при ФЖМК от 12.03.2020г., Протокол №7.

1. Актуалност на избраната тема за дисертация

Актуалността на темата на дисертация не подлежи на съмнение. Един от най-важните проблеми в развитието на социалните мрежи онлайн е развитието на гражданската активност и създаването на нови форми на граждански мобилизации. Дисертационният труд много добре съчетава теоретичния анализ и емпиричното изследване, в което се разглеждат два случая от практиката, като се проследява тяхното отразяване в традиционните медии и социалните мрежи онлайн. Направеният научен анализ респектира със сериозните познания на докторантката Елена Гришева относно научни теории, школи и автори, както и с проведеното емпирично изследване на два случая от практиката.

2. Структура и съдържание на дисертацията

Дисертационният труд е в обем от **409 страници** и се състои от **Предговор, три глави, заключение, 4 приложения и библиография**. Основният текст включва **65 фигури и 15 таблици**. Библиографията съдържа **357 заглавия**, от които **296 заглавия** на кирилица и **61 заглавия** на латиница. Като обем, структура, научни методи, изводи и обобщения, дисертационният труд напълно отговаря на научните изисквания, които се предявяват към една докторска дисертация.

Извършеният научен анализ се основава на **интегрална методология**, която включва *проучване и представяне на научни теории и автори, използване на статистически данни и регулаторна рамка, контент анализ на медийни и онлайн публикации във Фейсбук, контент-анализ на медийно съдържание във Фейсбук за два случая от*

практиката, анализ на създадените Фейсбук групи, в зависимост от тематичната им ориентация. Професионалното съчетаване на теоретичните и практико-приложните методи усилва доказателствената част на дисертационния труд, придава професионална тежест на научните изводи и обобщения.

Първа глава разглежда основните теории за гражданското общество в исторически контекст, неговите специфики и етапи на развитие. Докторантката предлага свое работно определение за гражданско общество, което ѝ помага в развитието на дисертационната тема. Подробно се анализира гражданската мобилизация онлайн, появата на формални и неформални групи в мрежата, развитието на нова онлайн култура за граждански протест. В тази теоретична глава, Елена Гришева представя редица научни теории, автори и дефиниции, които впоследствие развива в емпиричната част на своето изследване.

Втора глава прави теоретичен анализ на влиянието, което медиите и социалните мрежи оказват върху развитието на гражданското общество. Подробно са разгледани редица научни понятия като *гражданска журналистика, пропаганда, виртуални общности* и др. Елена Гришева предлага своя класификация на различните потребители в социалните мрежи, като ги разделя на: *лидери, активни последователи, вербално активни и пасивни последователи*, за които предлага интересна научна аргументация.

Трета глава обстойно представя извършеното от докторантката емпирично изследване. Обект на практико-теоретичен анализ са два случая- на *"Бежанци/мигранти в България"* и на *"Наводнения в Североизточна България през 2014г.* Емпиричният анализ включва три вида медиен анализ: *на съдържанието в традиционните медии, на отделни групи във Фейсбук, и на публикации във Фейсбук, които имат отношение към темата.* Извършеното емпирично изследване напълно отговаря на установените социологически стандарти за анализ на случаи от практиката. Докторантката предлага оригинален опит за сравнение на типологията на Владимир Проп по отношение на героите във вълшебната приказка- и някои медийни персонажи и нови *"Фейсбук герои"*. Специален акцент се поставя върху отделни расистки и ксенофобски възгледи във Фейсбук, усилване на езика на омразата и др.

Авторефератът на дисертацията съдържа всички необходими научни реквизити- **резюме** на дисертационния труд, **обект и предмет** на научното изследване, **основни научни цели, хипотези и научни задачи**, използвана **методология**, получени **научни резултати и научни приноси** и др.

3. Научни приноси

Дисертационният труд е оригинално и с практическа стойност научно изследване, което съдържа няколко основни научни приноси:

Първият принос е цялостният научен анализ на гражданските мобилизации в социалните мрежи, при които *аудиторията, лидерите на мнения и медиите* донякъде разменят своите роли и функции. Дисертационният труд предлага убедителни доказателства за голямата промяна в масовата и междуличностната комуникация. Социалните мрежи дават трибуна на всеки да създава групи за граждански натиск, да развива гражданската си активност. Това създава коренно различни възможности пред гражданското общество, стимулира развитието на гражданската журналистика онлайн. Задълбоченият теоретико-практически анализ на различни форми на гражданска активност в социалните мрежи, на новите лидери на мнение онлайн, е научен принос на този дисертационен труд.

Вторият принос е създадената *класификация на гражданите*, в зависимост от тяхната активност в мрежата. Гражданите са квалифицирани като: *лидери, активни последователи, вербално активни и пасивни последователи*. Този научен анализ има висока теоретична и практическа полезност за всички потребители на социалните мрежи, но и за журналисти от традиционните и онлайн медиите, които всекидневно работят със съдържание, което гражданите и лидерите на мнение създават и разпространяват в мрежата. Направената класификация на гражданите-чрез индекса на тяхната активност в социалните мрежи и индекса на техния медиен образ, е научен принос на този дисертационен труд.

Третият принос е проведеното емпирично изследване на два случая от практиката. Докторантката Елена Гришева анализира "горещите" теми за бежанците и природните бедствия, тя дава примери на явни и скрити форми на предразсъдъци, които все още има в нашето общество. Въз основа на получените резултати от тези случаи от практиката, Елена Гришева прави интересни научни изводи и обобщения, които са от практическа полза за осмисляне на механизмите за влияние на социалните мрежи върху дневния ред на гражданското общество и медиите, което е научен принос на тази дисертационен труд.

4. Публикации по темата на дисертацията.

Докторантката Елена Гришева е представила **3 научни публикации** в авторитетни научни списания, които напълно отговарят на необходимите законови изисквания.

5. Препоръки и въпроси към докторанта

Дисертацията е оригинално научно изследване, което ще бъде полезно за медийни изследователи, журналисти в областта на онлайн технологиите и интернет, специалисти по връзки с обществеността,

експерти по медиазнание, просветени читатели. Ето защо препоръчвам това актуално научно изследване да бъде публикувано, след известна редакция.

Имам следния въпрос към докторантката Елена Гришева:

1. Как ще се развие гражданската активност в социалните мрежи онлайн в следващите няколко години? Доколко Фейсбук ще успее да запази голямото си влияние и популярност сред онлайн потребителите? Дали ще настъпи сериозно преподреждане на основните социални мрежи, в зависимост от индекса включване в тях на все повече услуги на изкуствен интелект?

6. Заключение

Дисертационният труд впечатлява с извършения научен анализ и получените изследователски резултати. Докторантката Елена Гришева показва задълбочени познания в областта на *медията, социалните мрежи* и влиянието им върху развитието на гражданската активност. Получените резултати от теоретичния анализ са проверени и чрез емпиричния анализ на два случая от практиката, които усилват доказателствената тежест на това изследване.

Всичко това ми дава нужните основания **напълно убедено** да препоръчам на уважаемите членове на научното жури да присъдят образователната и научна степен „доктор“ на Елена Гришева Димитрова за нейната дисертация на тема: *"Гражданска активност в социалните онлайн мрежи"*, професионално направление 3.5.Обществени комуникации и информационни науки (Медии и социална промяна) .

София, 30 април 2020г.

Подпис:
проф. д-р Маргарита Пешева